

(особами), чи іншою (іншими), що і підпис (підписи) чи запис (записи) у наступних документах (перерахувати).

Таким чином, судовий експерт при чіткому формулюванні висновку знімає із себе відповідальність щодо достовірності зразків, дотримуючись вимог методики судово-почеркознавчої експертизи.

Подібні процесуально не збалансовані питання виникають і при проведенні експертних досліджень по заявах фізичних осіб та організацій, оскільки юридична достовірність документів, які виступають у якості зразків чи об'єктів, не підтверджується жодним чином.

Лише творчий підхід до процесу дослідження, який обов'язково ґрунтується на законодавчо-правовій платформі, може, не порушуючи логічних та фактичних результатів експертиз, формулювати обґрунтовані висновки відповідно до діючої методики, чим забезпечує право людини на справедливе судочинство.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [текст] : станом на 26 листопада 2012 р. – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 292 с.

2. Закон України про судову експертизу від 1994 року. <http://zakon2.rada.gov.ua>.

3. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом МЮУ від 08.10.1998 № 53/5. <http://zakon0.rada.gov.ua>.

4. Методика судово-почеркознавчої експертизи (загальна частина) / ДНДЕКЦ МВС України; Уклад. К.М. Ковальов, З.С. Маленевська, Н.Г. Шпакович. – К., 2008. – 34 с.

5. Конституція України. <http://ibib.ltd.ua/dostovirnist-dokaziv.html>

Морщакова О. С.
к.філос.н., доцент кафедри психології
та соціальної роботи ТНЕУ

СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК ПАРАМЕТР ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ

Відповідно до синергетичного підходу, який є досить поширеним сьогодні у правових дослідженнях, “порядок” є поняттям, зміст якого зумовлюється характеристикою якісних й трансформаційних змін в соціальній системі. “Порядок” як смислова дефініція виступає гарантом «динамічної рівноваги» соціальної системи, умовою й вирішальним фактором її стабільності, чинником спрямованості розвитку соціальних відносин у нормотворче русло.

Фактори стабілізації соціальної системи умовно іменуються “параметрами порядку”, дія яких прямо чи опосередковано впливає на процеси управління розвитком соціальної системи, інституалізацію соціальних зв'язків. Звичайно, що параметр може мати не лише правову форму, але містити такий зміст, який би охоплював всю систему суспільних відносин у цілісності [123, 128]. У правовій системі параметрами “порядку” є справедливість, законність, гідність як етико-моральнісні інваріанти систем взаємодії.

Справедливість як параметр правового порядку й смислове підґрунтя законодавства є культурно-історичним здобутком *Homo socialis* (людини суспільної). Філософські теорії осмислення справедливості як засадничої умови виникнення й функціонування правового порядку своїми витокami сягають минулих століть. Зокрема, ще у XVII – XVIII ст., міркуючи над проблемою права і порядку, мислителі обстоюють думку, що феномен справедливості у контексті здійснення правопорядку обумовлюється вродженими властивостями людини: правовий порядок є проекцією родового статусу індивіда, його природних і соціальних якостей і асоціюється з політичним тілом, спільнотою індивідів, які об'єдналися, і який складається з державних і приватних інститутів, норм і законів, що регулюють суспільне життя. Порядок – це регулятор міжлюдських стосунків, який відкриває можливість філософського осмислення людини як громадянина, її прав і обов'язків й дотримання норм соціальної справедливості.

У XIX столітті, О.Конт, Г.Спенсер та ін., розглядаючи феномен права, з'ясовуючи роль людини в структурі порядку, теоретично обґрунтовують сутнісні параметри соціальних зв'язків в якості основних детермінант життя суспільства як соціального цілого, сформованого на засадах справедливості.

XX століття, в таких своїх представницьких напрямках, як герменевтика, соціальна філософія, культурна і правова антропологія тощо, піднімає широкий пласт теоретичних проблем, які включають у себе культурно-антропологічні засади порядку, динаміку розвитку культури як необхідних умов реалізації сутнісних сил людини в системі соціального порядку, засадничими умовами існування якої є соціальні норми й гарантії соціальної справедливості. Так, видатний німецький дослідник М.Вебер вважав, що соціальний порядок є базовою проекцією інтегруючих суспільне життя ідей. Соціальний порядок визначається релігійними, моральними, правовими засадами. Зовнішній для людини порядок поєднується з внутрішнім порядком, образами, оціночними судженнями, настановами. Легітимність порядку за М.Вебером “може бути гарантована тільки внутрішньо, а саме: 1) суто афективно: емоційною відданістю; 2) ціннісно-раціонально: вірою в абсолютну значимість порядку в якості вираження найвищих істин; 3) релігійно: вірою в залежність блага і спасіння від збереження даного порядку” [1, 639].

Нормативні і ціннісні структури правопорядку в сучасній науці досліджуються через призму осмислення місця і ролі людини в соціальному і правовому порядку, що передбачає вивчення норм, стандартів поведінки людей та їх впливів на процеси адаптації людини до оточуючого світу, дотримання вимог соціальної справедливості інституційними структурами держави.

Соціальні норми загалом, правові норми й норми соціальної справедливості як базові елементи системи нормотворення виступають структурним елементом соціального порядку і виражають його функціональну направленість: містять інформацію про послідовність дій соціальних суб'єктів і постають засобами управління і соціального контролю. “Звички, вироблені в результаті багаторазового застосування норм, інколи так вкорінюються в свідомість людей, що при введенні нових стандартів вони ще довгий час виявляються протидіючою силою засвоєння нових норм” [2, 64]

Проблемне поле дослідження місця і ролі людини в правовому порядку означене феноменологічною парадигмою соціального порядку. У конкретних формах інституціалізації поведінки людини розгортаються процеси комунікації в структурі порядку. Точки перетину комунікативних потоків як різних форм

спадкування минулого, інформаційних потоків, які породжуються формами соціального мислення (економічного, політичного, правового тощо) є місцем, в якому людина створює образи соціального порядку, спираючись на традиційне розуміння справедливості.

Що ж таке справедливий правовий порядок загалом? Слідом за Г. Працко виділимо родові ознаки правового порядку як різновиду соціального порядку. По-перше, правовий порядок як підпорядок соціального може мати місце там, де є зведення індивідуальних дій до загальноприйнятих норм, які здатні закріплювати положення суб'єктів в соціальній структурі. По-друге, правовий порядок є особливим видом соціальної стратифікації, яка постійно потребує регламентації та інституалізації. По-третє, правовий порядок виступає способом життєдіяльності індивідів, які складають його, здатних реалізувати життєво важливі потреби, мету і сенс соціального існування. [2, 65-66].

В цілому вказані параметри й ознаки правового порядку відповідають ідеям Т.Парсонса про принципи виявлення складних функцій стратифікованих систем, які цілком придатні для характеристики системних якостей будь-якого соціального порядку. “Будь-яке системне соціальне явище має бути скоординоване як з універсальними нормами, серед яких норми соціальної справедливості, які визначають статус членства, так і з певним розподілом функцій колективів, статусів і ролей у системі соціальних відносин” [109, 27].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вебер М. Избранные произведения. – М.: Прогресс, 1990. – 808 с.
2. Працко Г.С. Порядок и человек: опыт социально-философского анализа. – Философия права. – 2002. – №1. – С. 61-66.
3. Парсонс Т. Система современных обществ. – М.: Аспект Пресс, 1998. – 270 с.
4. Проблема влади і права в умовах посттоталітарних трансформацій: міждисциплінарний аналіз: Монографія \ М.І.Панов, О.Г.Данильян, С.І.Максимов та ін.; За заг. ред. Акад. АПрН України М.І.Панова, О.Г.Данильяна. – Х.: Право, 2004. – 360 с.

Надвинична Т. Л.

к.психол.н, доцент кафедри
психології та соціальної роботи ЮФ ТНЕУ

Надвиничний О. С.

студент 2 курсу коледжу економіки,
права та інформаційних технологій ТНЕУ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ ЯК ЕФЕКТИВНОГО СОЦІАЛЬНО- ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ

Тривалий процес становлення України як самостійної, демократичної та правової держави супроводжується складними трансформаційними перетвореннями усіх соціальних інститутів, одним із найсуперечливіших з яких є інститут судової влади. Адже від ефективності та якості її функціонування залежить порядок та стабільність у країні, так як саме на цей владний орган покладається контроль за дотриманням законності в усіх без винятку сферах